

Schoonheid in imperfectie

Sinds 1990 leidt hij zijn eigen studio, in 2016 kreeg hij de 'Vlaamse Cultuurprijs Vormgeving' én werd hij verkozen tot 'Designer van het Jaar'. Alsof dat nog niet genoeg was, zette hij, in datzelfde jaar, zijn schouders onder het Italiaanse designhuis Molteni&C als creatief directeur. Dat is kortweg Vincent Van Duysen, architect en ontwerper. "Als er in de toekomst een modehuis bij me aanklopt dat mijn visie rond schoonheid deelt, zeg ik niet nee."

Vincent Van Duysen,
architect en nog
zoveel meer

Tekst Steven Graauwmans
Portretfoto Fred Debrock

Sommigen weten al als kind wat ze later zullen worden. Vincent Van Duysen wist het toen nog niet. Hij was geen fervente lego- noch kampenbouwer. Hij studeerde Latijn-Grieks, deed tekenacademie, zat in de lokale toneelgroep en was thuis in het goede gezelschap van boeken, ouders en vrienden bij wie cultuur nauw aan het hart lag.

“Ik was en ben geen persoon die mathematisch denkt, maar ik wilde creëren, dingen maken. De studie architectuur gaf me de mogelijkheid om verder te kijken dan het bouwproces. Het ging over kunst, over het creatieve, over het ontwerpen zelf.”

Mental sketch

Hoe begin je aan het tekenen van een huis, het interieur van een boot, of een nieuwe lamp? Alvorens Vincent Van Duysen nog maar een lijn op papier zet, is er al een hele weg afgelegd. “Het gaat over het menselijke contact, over chemistry. Vooraleer ik een opdracht toezeg, vindt er een denkproces plaats, een soort van mental sketching, een continue ontwerpproces in mijn gedachten – afhankelijk van de context, de aard van de opdracht, of de vraag van de klant. Er moet meer zijn dan het louter rationele zoals de voorschriften of het budget. Als ik een beeld heb, zal ik dat heel summier schetsen, waarna mijn team het verder in detail uittekent. Met de projectarchitecten overleg ik enkele keren per week zodat het project uitgevoerd wordt, zoals ik het in mijn hoofd heb. Ik ben een controlefreak. Het ontwerp zoals ik het heb uitgedacht, zo wil ik het op papier of op plan terugzien. Los van technische of administratieve belemmeringen, want dat aspect laat ik over aan mensen die dat beter beheersen dan ik. Daardoor kan ik me 100% concentreren op het creatieve luik.”

“Ik denk heel concreet. Projecten kunnen wel wijzigen, op vraag van de klant, of om bouwtechnische redenen, maar we weten heel snel wat het wezenlijk zal worden. Ik ben geen conceptuele denker. Dat sluit niet uit dat er in mijn

ontwerpen veel gevoel zit, ik maak de dingen niet complex om ze complex te maken. De communicatie met mijn klanten is hierbij heel belangrijk, om aan te voelen wat ze precies willen. Ik ben geen soloplayer, geen architect die zijn eigen gedachten wil doorduwen. Alle projecten zijn het resultaat van een zeer interactieve samenwerking met mijn opdrachtgevers en mijn team.”

Minimaal

Van Duysen wordt wel eens omschreven als een architect die een minimale stijl aanhangt, maar waar staat minimalisme tegenwoordig voor? Van Duysen: “‘Minimaal’ is een term die eind jaren 90 vanuit de kunst is doorgesijpeld naar de architectuur en de interieurarchitectuur, als een reactie op het postmodernisme. Al het ‘maniëristische’ van die stijlperiode werd toen weggelaten. Bij mij gaat het eerder over de essentie, zonder dat het dwangmatig wordt. Ik hou van contemplatieve vormen. Ik wil pure ruimtes creëren én ruimte geven aan de objecten en de mensen die er een plek in krijgen. Om tot die eenvoud te komen, is vaak heel wat complexiteit nodig. Achter die puurheid zitten veel details, geen ostentatieve details, maar eerder een discrete, understated elegantie. ‘Weglaten’, ‘rust’ en ‘essentie’ zijn termen die in mijn architecturale denkwereld een belangrijke rol spelen.”

Het kleurenpalet dat Van Duysen in zijn ontwerpen gebruikt, is sober en pretentieloos. “Ik hou van ingetogen kleuren. Mijn basisruimtes krijgen natuurlijke tonen - nuances van wit en beige, over beenderkleur tot klassieke, donkere kleuren als houtskool grijs, chocoladebruin of mosgroen. ‘Kleur’ brengt de persoon er zelf in met boeken, met kunst, met de dingen van het leven zelf. Ik zal geen schreeuwerige kleuren gebruiken. Hier, in België, hebben we overigens ook niet zoveel ‘kleur’. Dat zit op de één of andere manier in onze genen, denk ik. Dat schrale kleurenpalet wordt erg gewaardeerd in Italië. Zij spreken over ‘i colori delle Fiandre’. Alsof die kleuren van ons zijn.”

Cascade Swarovski,
een waterval van
licht en kristal

Paul,
‘i colori delle Fiandre’
voor Molteni&C

Italia

Na zijn architectuurstudies trok Van Duysen naar Italië om er, net als de jonge renaissanceschilders, stage te lopen. “Italië was een belangrijk kantelpunt in mijn leven. Niet alleen voor de architectuur. Ook voor de mode, het eten en de rijke geschiedenis. De cultuur en het land zijn een ode aan schoonheid.” Via zijn familie langs moederszijde stromen er trouwens ook wat druppels mediterrane bloed door zijn lijf. En dus mag het af en toe, naast de ingetogen stijl van Vincent Van Duysen, iets explosievers. Denk maar aan de Cascade die hij voor Swarovski ontwierp. Die gedecomposeerde luster, een ontwerp uit 2003, is opgebouwd als een waterval van kristal en licht die uitbundig op de tafel of de grond neervalt.”

“Lelijk of mooi, dat is subjectief. Ik ga de regels niet bepalen over wat mooi of lelijk is. Ik weet dat ik schoonheid nodig heb om mij als mens goed te voelen en te kunnen groeien. Schoonheid streelt niet enkel de ogen, het geeft ook energie en voldoening. Ik ben een levensgenieter en door in Italië te werken is dat nog meer aangewakkerd.”

Sinds een jaar heeft Van Duysen, naast het leiden van zijn architectuurbureau in Antwerpen, ook het creatief directeurschap van Molteni&C aanvaard. “Molteni&C is een familiebedrijf dat al 80 jaar bestaat. De oprichter ervan is een van de stichters van de meubelbeurs van Milaan. Via een kantoorproject dat ik in Saoedi-Arabië deed, kwam ik in contact met hen. Ze zagen dat ik een architect was die ook interieurdesign beheerste. Dat wordt in deze noordelijke contreien nogal eens scheef bekeken. In Italië daarentegen hebben ze een traditie van architecten die ook meubels en design tekenen. Het is een eer om voor hen te mogen werken.”

MOMENTEN

Of hij uit zijn dertigjarige carrière een topproject kan kiezen. Van Duysen: “Ik hou niet van het woord ‘topper’. Het zijn eerder momenten. Er zijn wel enkele projecten die uitgegroeid zijn tot icoonprojecten, maar sowieso geef ik elk project heel veel aandacht. Ik ben een perfectionist, het is een karaktertrek van mij. Alles moet juist zitten. Hoewel, ik geloof niet in het absolute perfectionistische, er mag al wel eens een hoekje af zijn, want net in die kleine imperfectie schuilt dan ook weer die schoonheid. Ik wil mensen verrassen met ontwerpen die inspireren. Een van die momenten is misschien wel het kantoorgebouw Concordia in Waregem. Het was mijn eerste groot-schalige project in België dat bekendheid heeft gekregen. Ook de verkiezing van Designer van het Jaar of de Vlaamse Cultuurprijs Vormgeving 2015 zijn voor mij onvergetelijke ‘momenten’.”

Om te bekomen van die momenten vertoeft Van Duysen bij voorkeur in zijn geliefde stad Antwerpen, op kantoor, samen met zijn team. “Of gewoon thuis waar ik me kan ontkoppelen van alle reizen en van alle bewegingen die daarmee gepaard gaan. Mijn habitat is mijn bakermat van stilte.”

‘Weglaten’, ‘rust’ en ‘essentie’ zijn termen die een belangrijke rol spelen.

Concordia,
een monument,
een moment

